

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cursus theologici iuxta scholasticam huius temporis
Societatis Jesu methodum tomus ...**

Amico, Francesco

Duaci, 1640

Sectio I. An, & quomodo Deus seipsum cognoscat?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82000)

DISPUTATIO XII.

De Scientia Dei.

SECTIO I.

An, & quo modo Deus seipsum cognoscat?

HACTENUS disputatum est de veritate Dei, quæ est secunda proprietas entis, in ordine ad Deum, ut est obiectum, & terminus cognitionis creatæ: superest de eadem disputandum in ordine ad eundem Deum, ut obiectum, & terminus est suæ ipsius cognitionis.

Supponimus autem in hac disputatione, Deum esse intellectivum, tum quia hæc perfectio est simpliciter simplex cum nulla alia maiore vel æquali pugna: tum quia talis perfectio reperitur in creaturis, in quibus illam Deus producere non posset, nisi haberet in seipso; non potest autem illam altiori modo habere, quam formaliter: igitur. Tum quia, ut optimè probat S. Tho. 1. p. q. 14. art. 1. quælibet substantia spiritualis, ex eo quod immaterialis est, intellectiva est: Deus autem substantia spiritualis est: ergo intellectiva substantia est.

S. Thomas.

Quotuplex scientia in Deo.

2. Hoc igitur supposito, ulterius indagamus, quæ & qualis scientia in Deo sit. Est autem scientia in Deo duplex, sui, & aliorum à se. Hæc diuiditur in scientiam simplicis intelligentiæ, visionis, & conditionatæ seu mediæ. Prima versatur circa possibilia; & dicitur simplicis intelligentiæ, quia totum fundamentum cognoscendi illa, est ipsa increata intelligentia Dei, nullum supponens reale fundamentum in rebus ipsis. Secunda versatur circa res futuras, quæ aliquando exituræ sunt extra suas causas; & dicitur visionis, metaphora sumpta à visione corporea, quod sicut hæc obiectum supponit extra se, illudque repræsentat, ut est in se: ita hæc scientia in Deo obiectum supponit extra Deum, illudque repræsentat, ut est in se. Tertia versatur circa futura conditionalia, à quibus denominatur conditionalia, quæ nunquam habitura sunt existentiam, haberent autem, si certa conditio, in ordine ad quam dicuntur conditionalia, poneretur.

Qualis scientia in Deo.

3. PRIMA est necessaria, quoniam habet obiectum necessarium independens à libera voluntate Dei: Secunda est libera, quia habet obiectum liberum dependens à libera voluntate Dei: Tertia dicitur mediæ, quia participat necessitatem vnius, quatenus non potuit hæc scientia in Deo non esse, & libertatem alterius, quatenus ita de facto repræsentat vnum obiectum, ut poterit aliud obiectum repræsentare, si ad aliud voluntas creata sub conditione fuisset determinatura, sicut potuisset ex sua libertate se ad aliud determinare. De quibus omnibus nobis singillatim disputandum.

4. DICO 1. Deus seipsum cognoscit. Est de Fide ex innumeris scripturæ locis, in quibus Deo tribuitur scientia rerum omnium: Esther 14. Domine, qui habes omnium scientiam: Ecclesiast. 39. Non est quidquam absconditum ab oculis eius. Ratio naturalis est. Deus est intellectivus; ergo maximè sui ipsius. Cōsequētia probatur: omnis intellectus habere debet aliquod intelligibile, quod primò respiciat ut adæquatū specificativum sui; atqui hoc aliud esse non potest, quam propria essentia. Maior constat, quia intellectus essentialiter est per ordinem ad intelligibile, sicut quævis potentia est per ordinem ad suum terminū. Minor probatur, nam sola essentia, ex qua talis intellectus fluit, est adæquatū intelligibile talis intellectus; quod sic ostendo. Adæquatū intelligibile non debet excedere, vel excedi in ipsa ratione intelligibilitatis à proprio intellectu; alioqui, quatenus excederet, non specificaret illud sub eo gradu intelligibilitatis, quo illud excederet, quia non compararetur, ut terminus attingibilis ab ipso: quatenus verò excederetur, supponeret in illo aliquē gradū intellectiuitatis aliunde, quam ab ipso specificatum; vnde non ipsum, sed illud, in ordine ad quod supponeretur tale intellectuū adæquatè specificatum, foret propriū specificativū ipsius. Atqui sola propria essentia neque excedit, neque exceditur in ratione intelligibilitatis à proprio intellectu: Quod sic probō, quando intellectuitas, & intelligibilitas radicanter in eadem essentia, neutra excedit alteram, cum utraque fluat ut naturalis, & adæquata proprietates ab eodem principio. Igitur sola propria essentia est adæquatū specificativum intellectus. Ergo sola essentia divina est adæquatū specificativum intellectus divini; igitur illam maximè Deus intelligit. Est igitur Deus sui ipsius maximè intellectivus, quod erat probandum.

Esther 14.
Ecclesiast. 39.

5. DICO 2. Deus necessariò seipsum intelligit. Fundamentum est: nam alioqui Deus esset mutabilis; siquidem posset à cognitione sui cessare, quæ est intrinseca, & realis perfectio ipsius. Nec est eadem ratio de scientia futurorum, quæ potuit in Deo non esse, absque vlla mutatione ipsius: nam hæc requirit existentiam obiecti futuri, quæ potuit non esse absque intrinseca mutatione Dei. At scientia de Deo non requirit, nisi existentiam ipsius Dei, quæ, quia necessaria est, semper obiectum est de se actu intelligibile; vnde si actu non intelligeretur, non esset defectus

obiecti

obiecti intelligibilis, sed intellectus intelligentis.

6. Secundò probatur eadem assertio, quia per notitiam sui Deus gignit in seipso Verbum, quod est ens necessarium, & æquè Deus, ac Deus ipse: ergo & ipsa notitia, quæ Verbum gignitur. Consequentia patet, quoniam via non minorem habet necessitatem, quàm habeat terminus ipse, qui mediante tali via accipit esse. 3. Cognitio, quam Deus de seipso habet, nõ distinguitur ab ipso Deo, alioqui esset accidens distinctum à Deo, & componens vnum per accidens cum Deo. Atqui implicat, Deum cessare posse à suo proprio esse; ergo & à cognitione sui ipsius.

7. Dico 3. Deus cognoscit seipsum, vt obiectum primum, reliqua verò vt obiecta secunda. Fundamentum est, quia, vt probatum est, omnis natura intellectualis debet habere aliquod obiectum, quod primariò respiciat: atqui hoc, vt similiter probatum est, aliud esse non potest, quàm propria substantia: igitur propria substantia est primum obiectum diuinæ cognitionis, mediante quo cætera respicit secundariò. Confirmatur, nam obiectum primum est illud, quod est prima origo cognitionis naturæ intellectualis, & radix cognitionis cæterorum. Atqui prima origo cognitionis cæterorum, est propria substantia. Maior constat, nam illud est obiectum primum, quod primo terminat actum cognoscentis, & quo mediante eundem actum reliqua terminant. Minor probatur, nam quod primò terminat actum cognoscentis est, quod primò mouet cognoscentem ad talem actum; sed quod primò mouet naturam intellectricem ad actum cognitionis est propria substantia, quæ est primum, & adæquatum mouens ipsius: reliqua autem mouent, vt aliquo modo contenta in ipsa propria substantia naturæ cognoscentis; atqui primum mouens Deum ad cognoscendum, est suam essentia, reliqua verò, vt aliquo modo contenta in sua essentia: ergo.

8. Dico 4. Cognitio, qua Deus seipsum cognoscit, est perfectè comprehensua, non solum propriæ naturæ, sed etiam sui ipsius. Fundamentum prioris assertionis est, quoniam illa cognitio est perfectè comprehensua obiecti, quæ adæquat cognoscibilitatem obiecti: talis est cognitio Dei respectu sui ipsius. Minor hæc probatur, quia cognitio Dei procedit, nostro modo intelligendi, ex adæquata intelligibilitate naturæ diuinæ, cum nulla sit ratio limitans naturam diuinam, quò minus determinet intellectum suum ad adæquatam cognitionem sui. Cum enim natura diuina sit obiectum intelligibile necessarium, intellectus verò diuinus sit virtus intellectiua necessaria, capax totius intelligibilitatis diuinæ, non est ratio, cur cognitio diuina, modo nostro intelligendi, non procedat vt adæquata intelligibilitati naturæ diuinæ: atque aded vt perfectè comprehensua illius.

9. Fundamentum posterioris assertionis est, quoniam diuina cognitio est perfectè immaterialis: ergo non solum est comprehensua naturæ diuinæ, sed etiam sui ipsius. Consequentia constat, quia sola materialitas obstat, quò minus cognitio sit sui ipsius reflexiua: igitur diuina, quæ est immaterialis, erit sui ipsius reflexiua: & quia est perfectè immaterialis, erit adæquate reflexiua: & quia est infinitè immaterialis, erit vna, & eadem absque vlla distinctione cognitionis directæ, & reflexæ, sui ipsius reflexiua: imò absque virtuali distinctione adæquata, erit infinitè reflexiua sui ipsius æquiualens infinitis cognitionibus reflexiuis, per ipsummet primum conceptum, quo talis cognitio adæquate concipitur in seipsa. Explico. Dupliciter potest diuina cognitio à nobis concipi, vno modo adæquate secundum totam perfectionem, quam cognitio diuina, intra totam latitudinem cognitionis includit; alio modo inadæquate, etiam intra latitudinem cognitionis. Primo modo concepta petit concipi infinitè reflexa, atque aded vt virtualiter æquiualens infinitis cognitionibus reflexiuis. Nam sicut vnumquodque attributum petit concipi cum tota illa perfectione, quam intra lineam suæ propriæ perfectionis includit: ita cognitio diuina cum tota perfectione, quam intra lineam cognitionis includit: atqui virtualis reflexio æquiualens infinitis cognitionibus reflexiuis spectat ad eandem lineam cognitionis: igitur debet in illa concipi, si adæquate concipiatur. Concepta verò secundo modo, non est necesse concipere illam, vt æquiualem infinitis cognitionibus reflexiuis, quia vt sic non concipitur adæquate, secundum totam latitudinem linealem cognitionis, sed inadæquate, secundum partialem tantum. Hinc patet, quo pacto in huiusmodi formalitatibus desumptis per ordinem ad infinitas cognitiones reflexiuas, non sit necesse abire in infinitum: quia nimirum omnes illæ formalitates concipiendæ sunt, vt virtualiter inclusæ essentialiter in ipso primo conceptu cognitionis diuinæ.

SECTIO II.

Quo pacto Deus cognoscat creaturas possibiles?

10. **S**UPPONO, Deum cognoscere creaturas secundum esse participatum earum; quia cum sit agens liberum, debet distinctè præcognoscere effectum, quem producit; vt enim possit effectum producere debet illum per voluntatem determinare: vt autem possit voluntatem effectum producendum determinare, debet illum distinctè præcognoscere, cum nequeat in incognitum ferri. Cognoscit igitur Deus distinctè omnes creaturas secundum esse participatum earum,